

11.2.2025

Lakivaliokunnan lausuntopyyntö HE 220/2024 vp

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rikosuhrimaksusta annetun lain muuttamisesta

Lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainittuun hallituksen esitykseen. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikosuhrimaksusta annettua lakia. Rikosuhrimaksun rahamääriä korotettaisiin 50 prosenttia. Lisäksi maksun oikeasuhtaisuuden turvaamista koskeva säännös laajennettaisiin koskemaan oikeushenkilöä.

Rikosuhrimaksujen korottamisen tavoitteena on turvata rikoksen uhreille tarpeellisten tukipalvelujen saatavuutta sekä edistää rikollisuudesta aiheutuvien haittojen ja kustannusten oikeudenmukaista jakamista. Samalla vastataan rahan arvon muutosten aiheuttamiin rikosuhrimaksujen korotustarpeisiin. Ehdotus pohjautuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman kirjaukseen selvittää mahdollisuudet korottaa rikosuhrimaksuja.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2025.

Vaikutukset valtiontalouteen

Maksujen korottaminen kasvattaisi valtion tulokertymää. Vastaavasti rikosuhrimaksulain rajaaman tuottojen käyttötarkoituksen johdosta valtion maksamat siirtomenot kasvaisivat.

Vankeusuhkaiseen rikokseen syyllistyneelle henkilölle määrättävä 40 euron rikosuhrimaksu nousisi 50 prosentin korotuksella 60 euroon ja 80 euron maksu 120 euroon.

Yhteisösakkoon tuomittavan oikeushenkilön rikosuhrimaksu nousisi 800 eurosta 1200 euroon. Yhteensä kyse olisi arviolta noin 1,9 miljoonan euron lisäyksestä nykyiseen noin 4 miljoonan euron vuotuisen tuottoon. Tuottoa vastaava lisämääräraha kohdennettaisiin valtion talousarvion momentille 25.01.50 otettavaan määrärahaan valtionavustuksiin rikoksen uhrien tukipalveluihin.

Korotukset koskevat lakimuutoksen voimaantulon jälkeen tehdyistä rikoksista määrättyjä rikosuhrimaksuja, joten lisätuotot alkavat kertyä vähitellen. Arvion mukaan tuottoarvio toteutuisi 3–4 vuodessa. Esityksessä ehdotetaan lisäystä valtionavustuksiin kohdennettavaan määrärahaan jo vuodesta 2026 lukien. Vuonna 2026 momentin 25.01.50 määrärahaa ehdotetaan lisättävän 900 000 eurolla, ja vuodesta 2027 lukien täydellä tuottoarviolla.

Tuottoarvioon liittyy epävarmuustekijöitä. Rikosuhrimaksuista kertyvät tulot riippuvat maksun suuruuden ohella siitä, miten maksut tulevat maksetuiksi tai saadaan perityiksi. Rikosuhrimaksujen tuotot riippuvat myös siitä, kuinka monta henkilöä vuodessa tuomitaan rikoksista, joista on vankeusuhka.

Valtiovarainministeriö katsoo, että valtionavustuksiin kohdennettavien määrärahalisäysten tulisi kytkeytyä rikosuhrimaksutuottojen kasvuun ja määrärahoja tulisi kasvattaa sitä mukaa kuin myös tulokertymä kasvaa, ei ennen sitä. Jos määrärahoja halutaan lisätä aiemmin, tämä tulisi toteuttaa olemassa olevien määrärahojen puitteissa.

Lisätiedot: Neuvotteleva virkamies Niina Huotari, niina.huotari@gov.fi